

K-0 KOULUKIUSAAMISEEN PUUTTUVA TYÖ

Toteutetun käytännön nimi

K-0 Koulukiusaamiseen puuttuva työ

Mistä käytäntö sai alkunsa, kauan se on ollut käytössä ja miksi sille oli tarvetta?

Koulukiusaamiseen puuttuva työmalli on saanut alkunsa poliisin ja sovittelutoimiston kanssa tehtävästä yhteistyöstä. Suomessa ei ole ollut menetelmää, missä kiusaamiseen puututaan kokonaisvaltaisesti. 2017 käynnistetty hanke on ollut mukana selvittämässä yli 100 tapausta Helsingissä, Lohjalla ja Järvenpäässä. Suomalaisessa peruskoulussa kiusataan viikottain tai useammin yli 36 000 nuorta. (kouluterveyskysely) Jatkuva, vakava ja pitkittynyt koulukiusaaminen on yksi keskeisin oire yksinäisyyteen ja syrjäytymiseen. (Anu Gretschel & Sami Myllyniemi)

*Katusovitteluhankkeessa sovitelluista nuorten pahoinpitelyissä konflikti oli lähtöisin kouluyhteisöstä n. 60% tapauksista. (Katusovittelun tilastot)

*Katusovittelu-hankkeesta tehty erillinen hyvä käytäntö.

Ketkä osallistuivat käytännön kehittämiseen ja toimeenpanoon?

Heikki Turkka suunnitteli hankkeen rungon ja pilottivaihe suunniteltiin yhdessä poliisin, ME-säätiön ja koulun edustajien kanssa. Helsingin Kasvatuksen ja opetuksen apulaispormestari sekä toimialajohtaja Liisa Pohjolainen hyväksyivät suunnitelman ja sitoutuivat tukemaan hanketta Helsingissä.

Miten käytäntö toteutettiin?

Poliisilta ohjautuu hankkeen työntekijöille vakavat ja kompleksiset tapaukset, jotka ovat heille ohjautuneet rikosilmoituksina. Poliisi ja hankkeen työntekijät tutustuvat yhdessä tapaukseen, jonka jälkeen hanke ottaa koordinointi vastuun tapauksesta. Ensimmäisessä vaiheessa huolehditaan kriisityöstä, mikäli joku asianosainen kärsii tilanteesta, eikä ole saanut riittävää apua palvelurakenteista. Yleensä tämä tarkoittaa, että kotiin jääneelle (tai muuten oirehtivalle) nuorelle hankitut riittävät psykososiaaliset tukipalvelut. Tämän jälkeen asianomaisten ja koulun henkilökunnan kanssa analysoidaan tilanteen historia, vaikutukset ja erityispiirteet.

Tämän jälkeen koulun ja muiden palvelurakenteiden kanssa sovitaan yhteiset toimenpiteet, joiden avulla tilannetta selvitetään ja luodaan kaikille turvallinen kouluympäristö. Työmuodon tärkeä muoto on tilanteiden seuranta. Konfliktien rauhoituttua seurataan tilannetta pitkään yhdessä huoltajien, nuorten ja koulujen kanssa.

Kuinka paljon ja millaisia kustannuksia aiheutui käytännön toteuttamisesta (arvio)?

Ensimmäisten hankevuosien aikana tämä on maksanut kahden ihmisen palkan ja toimintakulut. Tällä hetkellä kunnat (Helsinki, Lohja ja Järvenpää) ovat palkanneet K-0 koordinaattorit, joita Aseman Lapset ry:n K-0 asiantutijat kouluttavat, sekä auttaa heitä konkreettisella työparityöllä sekä konsultoimalla. Tällä hetkellä järjestön kustannukset ovat samat kuin hankkeen alussa, mutta kunnat resursoivat oman kuntansa koordinaattoreiden palkat. Helsingissä kaupunki hankki palvelun Aseman Lapset ry:ltä ostopalveluna. Tällä hetkellä Helsingissä toimii kaksi K-0 koordinaattoria.

Voiko käytännöllä sanoa olleen konkreettisia tuloksia ja vaikutuksia?

Voi. Työn ensimmäisestä vuodesta myös tuotettiin tutkimus:

https://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/2018_hastbacka_monialainen_verkostotyö_pdf.pdf

Olisiko jotain voitu tehdä paremmin tai eri lailla? Mikä oli erityisen haasteellista?

Tämä työ on itsessään erityisen haasteellista. Monialaisen yhteistyön koordinoinnissa selkeästi löytää kunnasta niiden rakenteiden heikkouden. Varsinkin 2017-2018 Helsingissä oli valtava kiire lastensuojelusta, joten heidän saaminen yhteistyöhön oli vaikeaa. Kunnan satsaukset sosiaalityöhön ovat helpottaneet tätä tämän vuoden aikana. Myös kotien ja koulujen yhteistyö on näissä tilanteissa rikkinäistä ja puutteellista. Varsinkin sovittelun hyödyntäminen on auttanut tässä.

Mahdollisen jatkotyön kuvaus

Tällä hetkellä odotamme STEA:n rahoituspäätöstä. Näemme kuitenkin, että olisi eriarvoisen tärkeää saada rahoitus resurssikeskukselle, joka olisi valtion rahoittamaa toimintaa, joka pystyisi tukemaan kouluja, nuoria ja perheitä näissä tilanteissa, jotka ovat pitkittyneitä ja kriisiytyneitä.

Miten käytäntö paransi kaupungin, kunnan tai alueen turvallisuutta?

Erittäin paljon olemme saaneet palautetta siitä, että lasten ja nuorten kouluympäristö on konfliktien selvittämisen jälkeen ollut turvallisempi. Olemme myös työskennelleet tapauksissa, jossa kiusatut nuoret ovat tehneet koulu-uhkauksia. Uskomme, että laaja-alaisella yhteistyöllä olemme saaneet isoja tuloksia aikaiseksi. Kuitenkin on vaikeaa näyttää toteen tapahtumien hypoteettisia kehityskulkuja, kun olemme päässeet niitä muuttamaan toisenlaisiksi.

Opit/kokemukset, joista muut toimijat voivat hyötyä

Kompleksisten konfliktien selvittämisessä olemme kouluttautuneet ja oppineet taitaviksi. Meidän konfliktinratkaisutaitoja on pyydetty moniin konflikteihin. Poliisin ennalta estävä toiminta on hyödyntänyt meitä nuorten laajenneisiin konflikteihin Helsingin lisäksi Espoossa, Torniossa, Jyväskylässä ja Kajaanissa. Myös Viron oikeusministeriö on pyytänyt meitä konsultoimaan Pärnussa olevien nuorten jengiriitojen selvittelyssä ja nuorten rikosseuraamusjärjestelmän kehittämisessä.

Keneltä tai mistä saa lisätietoa hankkeesta?

Etunimi: Heikki

Sukunimi: Turkka

Yritys / Organisaatio: Aseman Lapset Ry

Sähköposti: heikki.turkka@asemanlapset.fi

Puhelin: 0505185511

Verkkosivu: www.asemanlapset.fi

Some: @HTurkka